

PAŽINTINIAI ETNOKULTŪRINIAI RENGINIAI

PAŽINTINIAI
ETNOKULTŪRINIAI
RENGINIAI

PAŽINKIME TRAKŲ ETNOKULTŪRINIŲ RENGINIŲ LOBYNĄ

Trakų krašte sukauptas didelis etnokultūrinis renginių lobynas atskleidžia daugiakultūriškumą, tautų pamatines vertybes, savimonę ir identitetą. Neabejotina, kad senovėje daugelį dalykų formavo ritualinis pradas, autentiška tradicija, perteikianti rūpestingą požiūrį į žmogų supančią gamtą, jos teikiamą derlių ir palaimą.

Tradicinėmis laikomos šventės susiformavo ilgainiui, o jų reikšmingumą suformavo socialiniai, istoriniai, kultūriniai ir religiniai veiksniai. Išsaugotas švenčių branduolys saugomas švenčių apeigose ir ritualuose. Tai renginiai, kurie atspindi mūsų šaknis, savitumą bei leidžia išlaikyti tautinį tapatumą ir savimonę. Tradicijų formavimasis nenutrūksta ir šiandien. Reaguojant į savo aplinką, sąveiką su gamta ir savo istorija, tradicijos atkartojamos. Taip joms suteikiant dar daugiau gyvasties ir svarbos šių dienų kontekste.

Leidinyje pristatomos šventės, švenčių ciklai, jų minėjimo specifika ir ypatybės, apimančios tokias šventes kaip – Joninės/Rasos, Oninės, Šienapjūtė, Kalėdos, Užgavėnės ir kt.. Pažintiniai etnokultūriniai renginiai bylojantys apie senąsias tradicijas, bendrystę, daugiakultūriškumą ir tiesiog smagia nuotaiką, sulaukia dėmesio iš įvairaus amžiaus dalyvių.

PASIMATYMAS SU VASARA TRAKUOSE

RENGINYS: „TRAKŲ VASARA“

DATA: 05 31 - 06 02

VIETA: TRAKŲ MIESTAS

Jei regėti vasarą – tai tik ten, kur akys raibsta nuo ryškiausių spalvų, jei uosti – ten, kur sklinda alyvinių obuolių ir liepų žiedų medaus kvapus, o jei išgirsti – tai tik muzikoje, kur sielą aplanco nevaldomas džiugesys, ten, kur norisi švęsti ne tik vasarą, bet ir gyvenimą. Ne veltui poetė ir prozininkė Jurga Ivanauskaitė sakė, kad vasarą galima pažinti net užrištomis akimis – dėl uogų saldumo arba pelyno kartumo, arba sodriai ryškių ir turtingų bijūno žiedų.

Stipriai patirti vasaros atėjimą, gali

atvykęs į Trakus. Čia miesto šventė – „Trakų vasara“ - kasmet į savo linksmybių sūkurį įtraukia ne tik miestiečius ir svečius iš kitų Lietuvos miestų, bet ir turistus iš užsienio. Tris dienas trunkantis linksmas, pilnas spalvų, meno festivalių, atrakcijų, pramogų, linksmos muzikos ir giedros nuotaikos pripildytas renginys – puiki proga susipažinti tiek su nematerialiuoju, tiek su materialiuoju Trakų rajono kultūros paveldu. Renginys kiekvienam atvykusiam dovanoja galimybę visapusiškai pažinti senąją sostinę. Nuo interaktyvių žaidimų ir maršrutų iki Rotušės Turgaus, teatralizuotos eisenos, koncertų ir įspūdingų fejerverkų ir lazerių fejeringų.

Šventės užuomazgos siekia 1990 metus, kada Trakų klebonas atšventino

Šv. Jono Nepomuko koplytstulpį. Tada ir įvyko pirmoji Trakų miesto šventė. Būti kartu, džiaugtis ir linksmintis miestelėnams nesutrukdė nei ekonominė blokada, nei lietus ar vėjas. Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Vytauto Didžiojo bažnyčioje, po jų procesija patraukė prie koplytstulpio, prie kurio žmonės dėjo gėles ir žvakes, skambėjo eilės ir dainos. Vėliau buvo kviečiama į antrąją, trečiąją ir sekančias miesto šventes.

Kasmet šventės programa būna labai įvairi, todėl tiek vaikai, tiek tėvai ir seneliai visuomet randa sau malonių užsiėmimų. Užsiėmimų metu kiekvienas turi galimybę patirti bendruomeniškumo jausmą, susipažinti su Trakams būdingu daugiakultūriškumu bei pasimėgauti šventėje vyraujančia gausa ir spalvomis.

Atrasti, pažinti, o vėliau ir saugoti – vienas pagrindinių uždavinių, puoselėjant ir saugant savo kultūros tradicijas. Šventė „Trakų vasara“ – puiki galimybė pažinti jas ir suprasti, kokia galinga yra praeitis ir kokia ji svarbi, kuriant dabartį. Tai ne tik kiekvieno iš mūsų asmens tapatybės elementas tai ir tiltas į bendruomeniškumą, kurio delnuose saugiai įsitaisiusi guli mūsų istorija ir kultūra.

ILGIAUSIA DIENA IR STEBUKLŲ PILNA NAKTIS TRAKUOSE JONINĖS/RASŲ ŠVENTĖ

**RENGINYS: JONINIŲ/RASŲ
ŠVENČIŲ TRADICIJOS
LENTVARYJE, GRENDAVĖJE
AUKŠTADVARYJE**

DATA: BIRŽELIO 23 D.

**VIETA: LENTVARIS,
AUKŠTADVARIS, GRENDAVĖ**

Susikibti rankomis ir nepaleisti. Nepaleisti, kai šokant per ugnį, deginantys jos liežuviai tikrins santykių tvirtumą. Pilna burtų Joninių naktis nuo seno buvo puikus būdas išsiaiškinti ar tikrai išrinktoji/išrinktasis tau skirtas. Šokinėjama per laužą ir iki šiol, nes tikrieji ir svarbiausi dalykai laikui bėgant nesikeičia. Tradicijos išlieka, leisdamos

vis geriau ir geriau pažinti save ir savo šaknis. Vainikų į upę ar ežerą leidimas, būrimas iš žolynų, ramunės žiedlapių skaičiavimas – ir šiandien tampa smagiu žaidimu, kuris išvirsta į tikrą savęs pažinimo pradžią.

Kas galėtų paneigti, jog Joninių naktį iškasti merginai darže gabalėlį velėnos ir jį apversti, o ryte analizuoti išlindusio vabaliuko išvaizdą, bylojančią apie būsimą vyrą, yra ne tik smagu bet ir naudinga emocine prasme. Technologijų ir amžino skubėjimo pasaulis taip greit įtraukia, kad nejučiomis žmogus ima tolti nuo gamtos, dažnai pamiršdamas, kad tikroji harmonija ir balansas gyvena būtent ten. Taigi, jei išlindo pilkas vabaliukas – vyras bus neturtingas, paprastas;

jeigu margas – vyras bus valdininkas arba kariškis; jeigu žalias – ūkininkas. Viskas taip lengva ir paprasta, tiesa? Gamtoje viskas taip.

Birželio 23 d. Lietuvoje stojus ilgiausiai dienos ir trumpiausiai nakties lietuviai švęsavo Rasų šventę. Vėliau, į Lietuvą atėjus krikščionybei, šventė sutapatinta su Šv. Jono varduvėmis. Trakų kraštas kasmet siautulingai švenčia šią vidurvasario šventę ir kviečia apsilankyti Lentvaryje, Aukštadvaryje ar Paluknyje. Rasų šventės apeigos gali tapti unikalia patirtimi, nes tik Joninių naktį čia įėjami pro šventinius, žolynais apkaišytus vartus, ieškodami paparčio žiedo, prausdamiesi vandeniu iš molinių ąsočių, dainuodami sutartines, rišdami

kupoles ir vantas, pindami vainikus, stebėdami šimto metų turinčio naminio alaus darymo ritualą, kurdami baltiškų papuošalus galime pajausite virsmą ne tik gamtoje, bet ir savyje.

ŠVENTA ONA - DUONOS PONIA

**RENGINYS: ONINIŲ ŠVENTIMO
TRADICIJA DUSMENYSE
DATA: LIEPOS 26 D.
VIETA: DUSMENYS**

Oninės – vasaros, derliaus prinokimo šventė, liaudyje dar vadinta Nokis, Sirpstas, švenčiama liepos 26 – ają dieną. Tikėta, kad kopūstai geriau suks gūžes, jei per šią šventę jas gerai apspaudysi rankomis. Lietuvoje įvedus krikščionybę, ši šventė sutapatinta su šv. Onos varduvėmis.

Anot legendos, šv. Ona buvo klajoklio piemens Akaro duktė, gimusi Nazarete ir išauklėta Jeruzalės šventykloje. Būdama maždaug 20 metų, ištekė-

jo už nazariečio Joakimo. Sutuoktiniai, po dvidešmties bendrų gyvenimo metų vis dar neturėjo vaikų ir dėl to labai pergyveno. Galiausiai Joakimas nusprendė eiti į dykumą ir ten mels-tis keturiasdešimt dienų ir keturias-dešimt naktų, kad galėtų susilaukti kūdikio. Jam būnant dykumoje Oną aplankė angelas ir pasakė, kad Dievas išgirdo jų maldas ir jie turės vaiką. Ona, būdama keturiasdešimties, buvo tokia laiminga susilaukusi dukters Marijos, kad paaukojo ją Dievui.

Oninės visada buvo populiarios Lietuvoje. Šv. Onos garbei daugelyje Lietuvos parapijų įvesti atlydai, o po jų rengiamos šventės, vaišės. Dusmenyse – tai tradicinė, beveik 60 metų istoriją turinti, šventė. Šventės diena

pasirenkama pagal tai, kurią dieną vyksta Oninių atlydai Dusmenų Simono – Judo ir Tado bažnyčioje. Kadangi nuo senų laikų Oninės švęsti suvažiuoja ne tik Dusmenų gyventojų vaikai, bet ir giminaičiai, draugai, ši šventė gavusi ir kraštiečių šventės pavadinimą. Šventėje pagerbiamos varduvininkės Onutės, kurių Dusmenų krašte daug. Kasmet deramai pagerbiama ir duonelė, tradiciškai sveikinami einamųjų metų jubilatai, gražiai besitvarkančių sodybų šeimininkai. Koncertinėje programoje dalyvauja gausus būrys įvairaus žanro meno mėgėjų kolektyvų, atvykusių iš įvairių vietovių, profesionalūs atlikėjai.

Oninės - naujos duonos diena, nes iš šviežiai nuimto derliaus kepama

duona, o Ona vadinama duonos ponė arba gera žmona: aptepta duona su smetona. Pajusti šviežios duonos kvapą, pasveikinti Onas ir išgyventi dar vieną puikią vasaros dieną, taip paprasta Dusmenyse per Onines.

